

PONTIFICIUM CONSILII
DE LEGUM TEXTIBUS
INTERPRETANDIS

COMMUNICATIONES

VOL. XXIII - N. 1

1991

COMMUNICATIONES

PONTIFICIUM CONSILIUM
DE LEGUM TEXTIBUS INTERPRETANDIS

PIAZZA PIO XII, 10 - 00193 ROMA

N. 1

IUNIO 1991

Semestrale

Sped. Abb. Postale - Gruppo IV - 70%

EX ACTIS IOANNIS PAULI PP. II

Chirographus Summi Pontificis quoad curam spiritualem in Civitate Vaticana	3
--	---

ALLOCUTIONES

Allocutio Summi Pontificis eos, qui conventui internationali studii ab « Unione Giuristi Cattolici Italiani » celebrato interfuerunt, coram admissos	5
Allocutio Summi Pontificis ad Iudices, Administros Advocatosque Rotae Romanae coram admissos	8

EX ACTIS SANCTAE SEDIS

SECRETARIA STATUS

Epistula Praesidi Pontificii Consilii de Legum Textibus Interpretandis circa competentiam eiusdem Consilii quoad interpretationem authenticam Codicis Canonum Ecclesiarum Orientalium legumque communium omnibus Ecclesiis Orientalibus Catholicis (N. 278.287/G.N.)	14
--	----

CONGREGATIO PRO CLERICIS

Decretum <i>Mos iugiter</i> quoad celebrationem Missarum, quae « collectivae » dicuntur	16
---	----

PAENTENTIARIA APOSTOLICA

Decretum <i>Mater Christi et Ecclesiae</i>	20
--	----

EX ACTIS PONTIFICIAE COMMISSIONIS CODICI IURIS CANONICI RECOGNOSCENDO

I. Coetus studii « De Normis generalibus deque Personis physicis et iuridicis » (Sessio XIII)	22
II. Schema Canonum Libri Primi: Normae generales, Romae 1974	72
III. Coetus studii « De Normis generalibus deque Personis physicis et iuridicis » (Sessio XIV)	108

DOCUMENTA

Opera a Consilii Bibliotheca recepta	128
Notitiae	130

Ex Actis Pont. Comm. CIC Recognoscendo

I

COETUS STUDII « DE NORMIS GENERALIBUS DEQUE PERSONIS PHYSICIS ET IURIDICIS »

Sessio XIII

(diebus 13-17 maii a. 1974 habita)

Diebus 13-17 maii a. 1974, in Aula huius Pontificiae Commissionis, habita est decima tertia Sessio Coetum Consultorum, qui de normis generalibus deque personis physicis et iuridicis nuncupantur. Ex decisione Em.mi Cardinalis Praesidis Coetus, qui antea seiuncti erant et adlaboraverant, postea in unum eundemque Coetum conventi sunt.

In conventibus partem habuerunt: Exc.mus unus, Rev.mi sex et Ill.mi duo Consultores.

Rev.mus D.nus Guillelmus Ondin, Commissionis Secretarius Adiunctus, munere Praesidis et Relatoris functus est.

Rev.mus D. Marianus De Nicolò, Adiutor a studiis Commissionis, acta rededit.

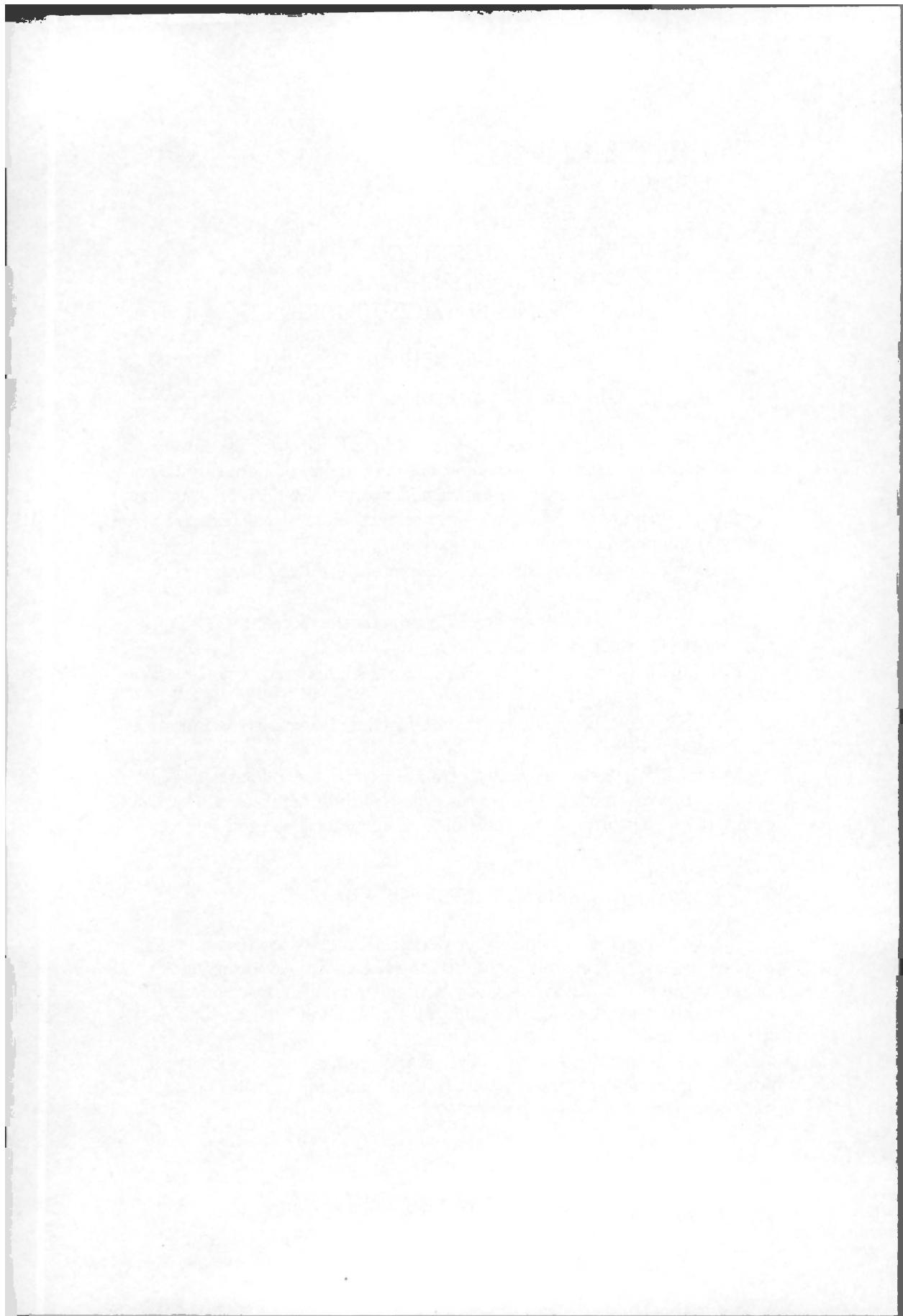
Aliquibus conventibus interfuit etiam Em.mus Commissionis Praeses, Card. Pericles Felici.

Materia in hac Sessione tractanda erat: de postrema revisione deque ordine systematico canonum qui normas generales constituunt necnon canonum qui a Coetu studii de personis physicis et iuridicis confecti sunt.

RELATIO SESSIONIS XIII

Iuxta ea quae in anteacta Sessione decima secunda concordata sunt, ad ordinem systematicum quod attinet, Rev.mus Secretarius Ad. ordinationem canonum futuri Libri I Codicis Consultoribus proponit. Canonum textus, ita dispositus, postrema vice perlegitur, cum adnotationibus quae in Relatione referuntur.

Rev.mus Secretarius Ad. animadvertisit, in primis, ad modum Prooemii, ponendos esse canones generales vim Codicis recogniti definientes quique canonibus 1-7 Codicis correspondent.

TITULUS I
DE FONTIBUS IURIS

Caput I
DE LEGIBUS ECCLESIASTICIS

Canon 8

Leges instituuntur, cum promulgantur.

Placet.

Canon 9

§ 1. Leges ecclesiasticae universales promulgantur per editionem in *Actorum Apostolicae Sedis commentario officiali*, nisi in casibus particularibus alius promulgandi modus fuerit praescriptus; et vim suam exserunt tantum expletis tribus mensibus a die qui *Actorum* numero appositus est, nisi ex natura rei illico ligent aut in ipsa lege brevior aut longior vacatio specialiter et expresse fuerit statuta.

§ 2. (Textus novus propositus). Earundem legum textus tempore opportuno communicabitur cum omnibus Episcoporum Conferentiis, et, si specialiter Instituta perfectionis respiciant, etiam supremis eorum moderatoribus, ut eodem ex tempore quo in Urbe etiam in variis territoriis divulgi valeant; textus autem ne divulgetur, nisi postquam leges ad normam § 1 promulgatae sunt.

§ 3. Leges ab inferioribus legislatoribus latae promulgantur modo ab ipsis his legislatoribus determinato et obligare incipiunt a die ab iisdem statuto.

Placet § 1.

Quoad § 2: Rev.mus Secretarius Ad. animadvertisit hac paragrapho aliquam supremae Auctoritati obligationem imponi, vel saltem eandem auctoritatem cum hac norma sese ligare aliquo modo intendere. Et Consultorum sententiam exquirit. Exc.mus primus Consultor adnotat hac paragrapho consuetudinem iam vigentem consecrari cum Sancta Sedes, antequam legum textus publicentur, cum Episcoporum Conferentiis eosdem communicat. Valde insuper commendat ut res ita servetur. Non ei videtur restrictio Supremae auctoritatis quam potius ratio recti gubernii.

Rev.mus secundus Consultor animadvertisit in § 2 huius canonis agi de

ex tempore quo in Urbe etiam in variis territoriis leges quando promulgatae sunt divulgari valeant ».

Placet § 3.

Cum ceteri canones de legibus et de consuetudine, pluries considerati, in Coetu « De normis generalibus » iam probati sint, transitus fit ad considerationem canonum

DE DECRETIS ATQUE PRAECEPTIS GENERALIBUS ET DE INSTRUCTIONIBUS

Canon 30

Decreta generalia, quibus a legislatore competenti, pro communitate legis recipiendae capace, communia feruntur praescripta, proprie sunt leges et reguntur praescriptis canonum de « legibus ».

Rev.mus quartus Consultor proponit ut canones de decretis generalibus, cum leges sint, in titulo de legibus transferantur.

Rev.mus Secretarius Ad. claritatis causa hanc propositionem adversat.

Rev.mus secundus Consultor tenet, ratione terminologiae, distinctio nem dari inter leges et decreta et in canone etiam quoad rem distinctio est vera; tamen, ad decreta quod attinet, dici debet decreta ferri posse ab iis qui potestate saltem exsecutiva gaudent.

Contradicit Rev.mus Secretarius Ad. cum haec scholasticam explanationem sapiant.

Rev.mus tertius Consultor tenet bonum esse si terminologia diversa inveniretur pro distinguendis decretis generalibus a decretis executoriis.

Ill.mo octavo Consultori canones huius tituli placent quia terminologiam classicam servant et significationem nostri temporis praebent.

Placet ut canon remaneat sicuti est.

Canon 31

Decreta generalia, quibus praescripta statuuntur communia praeter aut contra leges vigentes consuetudinesve probatas ferre non valent ii qui potestate exsecutiva tantum gaudent, nisi in casibus particularibus talis potestas ad normam iuris ipsis a legislatore competenti expresse fuerit concessa; quae vi talis concessae potestatis servatisque conditionibus in actu conces-

sionis statutis eduntur decreta generalia, vim legis habent et reguntur praescriptis canonum de legibus.

Ill.mus octavus Consultor sublineat agi de moderna legislatione circa delegationem cum verbis traditionalibus.

Iuxta Rev.mi secundi Consultoris sententiam, in posterum tres dantur species decretorum generalium et terminologia hoc modo confusior evadit. In Codice de decretis generalibus nihil habebatur; sermo fit tantum in M. P. introductionis. Decretum generale tantum edi potest ab organis exsecutivis, et valorem legis habebit si de mandato speciali vel cum adprobatione speciali datum est.

Rev.mus Secretarius Ad. notat tres species decretorum haberi:

- 1) decreta Conciliorum oecumenicorum, quorum leges decreta vocantur;
- 2) decreta vi potestatis delegatae a legislatore data, sicuti sunt acta SS. Congregationum et aliorum organorum Sanctae Sedis, quae delegari possunt;
- 3) decreta exsecutoria.

In fine disceptationis placet ut textus servetur sicuti exstat.

Canon 32

Decreta generalia exsecutoria, quibus nempe pressius determinantur modi in lege applicanda servandi, itemque praecepta communia vi potestatis regiminis data, quibus legis aut decreti generalis observantia urgetur, ferre valent, intra fines suaे competentiæ, qui potestate gaudent exsecutiva.

Em.mus Cardinalis Praeses quaerit utrum necessarium sit ut dicatur « quibus nempe ... » quocum definitio introducitur.

Respondet Rev.mus Secretarius Ad. Coetum « De normis generalibus » conveniens putasse in his canonibus, sicuti in canonibus de praceptis, de instructionibus, de rescriptis, etc... definitionem dare.

Rev.mus quartus Consultor proponit ut verba « vi potestatis regiminis » deleantur.

Canon placet cum emendatione a Rev.mo quarto Consultore proposita.

Canon 33

Ad decretorum praceptorumque generalium de quibus in can. 32 promulgationem et vacationem quod attinet, serventur praescripta can. 9.

Rev. mus secundus Consultor proponit ut can. 33 uti § 2 can. 32 ponatur, cum de eadem re agatur.

Placet propositio et canon 33 fit § 2 canonis 32.

Canon 34 (qui fit 33)

Decreta generalia exsecutoria et praecepta communia eos obligant qui tenentur legibus quarum modos applicationis determinant aut observantiam urgent.

Placet.

Canon 35

§ 1. Decreta generalia exsecutoria itemque praecepta communia non derogant legibus, atque quae eorum praecripta legibus sint contraria omni vi carent.

§ 2. Eadem vim habere desinunt revocatione explicita aut implicita ab auctoritate competenti necnon cessante lege ad cuius exsecutionem data sunt; non autem cessant resoluto iure statuentis, nisi contrarium expresse caveatur.

Placet.

Canon 36

§ 1. Instructiones, quae nempe legum praecripta declarant atque rationes in iisdem exsequendis servandas evolvunt, et determinant, ad usum eorum dantur quorum est curare ut leges exsecutioni mandentur eosque in legum exsecutione obligant; eas legitime edunt, intra fines suae competentiae, qui potestate exsecutiva gaudent.

§ 2. Instructionum ordinationes legibus non derogant et, si quae earum cum legum praecriptis componi nequeant, omni vi carent.

§ 3. Vim habere desinunt instructiones non tantum revocatione explicita aut implicita ab auctoritate competenti, quae eas edidit, eiusve Superiore, sed etiam cessante lege ad quam declarandam exsecutione mandandam datae sunt.

Quoad § 1: Ill.mo octavo Consultori placeret ut in fine adiungeretur instructiones adprobari nequire ab illis qui potestate legislativa gaudent, ad confusionem, quae saepe in his rebus fit, vitandam.

Em.mus Cardinalis Praeses animadvertisit introductionem propositam opportunam non esse.

Rev.mus secundus Consultor tenet normam introducendam esse per quam etiam in ambitu Romanae Curiae organa quae tantum potestate exsecutiva gaudent legibus ligentur.

Textus probatur sine emendatione.

Placent §§ 2 et 3.

TITULUS III

DE ACTIBUS ADMINISTRATIVIS SINGULARIBUS

Caput I NORMAE COMMUNES

Canon 37

Actus administrativus singularis, sive sit decretum aut paeceptum, sive sit rescriptum, elici potest, intra fines suaee competentiae, ab eo qui potesta-te exsecutiva gaudet.

Placet.

Canon 38

Actus administrativus quicumque intelligendus est secundum propriam verborum significationem et communem loquendi usum, nec debet ad alios casus praeter expressos extendi.

Exc.mus primus Consultor tenet aliquam haberi difficultatem; nam legislatoris est sensum incertum proprii actus determinare.

Respondet Rev.mus Secretarius Ad. non expedire ut in textu legislativo mentio fiat de ipso legislatore et verba interpretari debent vel sensu iuridico vel sensu cummuni.

Rev.mus secundus Consultor notat terminologiam canonicaam saepe incertam evadere et commentatores non semper univocos esse. Multum interest ut in textu quaestio fiat de communi loquendi usu.

Rev.mus Secretarius Ad. adiungit certo certius futurum esse semper recursum ad Commissionem interpretationis Codicis.

Placet ut textus maneat uti est.

Canon 39

Exsecutor alicuius actus administrativi invalide suo munere fungitur, antequam litteras receperit earumque authenticitatem et integritatem recognoverit, nisi praevia earundem notitia ad eum fuerit auctoritate eundem actum edentis transmissa.

Rev.mus Secretarius Ad. notat hic agi de norma quae erat de rescriptis ad normas communes nunc adaptata.

Exc.mus primus Consultor animadvertisit melius esse si exsecutor semper agat post litterarum receptionem ut fundamentum et probationem suaem legitimae activitatis habeat.

Rev.mus nonus Consultor, tamquam agens precum in Curia plurium dioecesium, tenet omnino necessarium esse ut textus servetur uti est; nam, hodie saepe saepius agitur secundum alteram canonis partem.

Rev.mus quartus Consultor proponit ut adiungatur « in casu necessitatis ».

Respondet Rev.mus Secretarius Ad. rem per se patere.

Placet canon.

Canon 40

Exsecutor actus administrativi cui committitur merum exsecutionis ministerium, exsecutionem huius actus denegare non potest, nisi manifesto appareat eundem actum esse nullum aut sustineri non posse; si tamen actus administrativi exsecutio adiunctorum personae aut loci ratione videatur inopportuna, exsecutor exsecutionem intermitat; iis vero in casibus statim certiore faciat auctoritatem quae actum edidit.

Iuxta Exc.mi primi Consultoris sententiam verba « cui committitur merum exsecutionis ministerium » necessaria non videntur.

Rev.mus quartus Consultor praeferret ut diceretur « denegare nequit » loco « non potest ». Et notat in canonibus qui sequuntur non clare intelligi si de exsecutore necessario vel voluntario agatur.

Rev.mus secundus Consultor proponit ut adiungatur « quicumque » ante « exsecutor ».

Rev.mus Secretarius Ad. et Ill.mus septimus Consultor notant, ubi non specificatur, omnem exsecutorem intendi; secus verbum repetendum esset in omnibus aliis canonibus.

Textus remanet uti est et canon probatur.

Canon 41

Exsecutor actus administrativi procedere debet ad mandati normam, et nisi conditiones essentiales in litteris appositas impleverit ac substantialem procedendi formam servaverit, irrita est exsecutio.

Placet.

Canon 42

Exsecutio cuiuscumque actus administrativi qui forum externum respicit, scripto est consignanda.

Rev.mus sextus Consultor proponit ut deleatur « cuiuscumque ».

Contradicunt alii, quia illud verbum firmitatem specialem textui confert.

Placet canon.

Canon 43

Actus administrativi exsecutor potest alium pro suo prudenti arbitrio sibi substituere, nisi substitutio prohibita fuerit, aut electa industria personae, aut substituti persona praefinita; quibus tamen in casibus exsecutori licet alteri committere actus praeparatorios.

Placet.

Canon 44

Actus administrativus exsecutioni mandari potest etiam ab exsecutoris successore in officio vel dignitate, nisi fuerit electa industria personae.

Placet.

Canon 45

Exsecutori fas est, si quoquo modo in actus administrativi exsecutione erraverit, iterum eundem exsecutioni mandare.

Placet.

Canon 46

Revocatio actus administrativi per alium actum administrativum auctoritatis competentis effectum tantum modo obtinet a momento quo legitime significetur personae pro qua datus est.

Placet.

Caput II
DE DECRETIS ET PRAECEPTIS SINGULARIBUS

Canon 47

Decretum singulare intelligitur actus administrativus a competenti auctoritate exexecutiva editus quo secundum iuris normas pro casu particulari datur decisio aut canonica fit provisio, quae natura sua petitionem ab aliquo factam non supponunt.

Placet.

Canon 48

Praeceptum singulare intelligitur decretum quo directe alicuius normae canonicae aut decreti observantia urgetur contra invitatos.

Placet.

Canon 49

Antequam decretum praeceptumve singulare ferat, auctoritas curare debet ut de adiunctis omnibus notitiam comparet et de necessitate et opportunitate decreti praeceptisve probationem habeat, atque, quatenus possibile sit, eos audiat quorum iura laedi possint.

Rev.mus quartus Consultor dicit primam canonis partem bene currere, sed quaerit quid significet habere probationem de necessitate et opportunitate. Verba haec magnam difficultatem praebent textus interpretationi.

Rev.mus nonus Consultor notat in textu inserendum videri non solum « quorum iura laedi possunt », sed etiam « quorum intersint », ne tantum pars negativa habeatur sed etiam positiva.

Ill.mus septimus Consultor notat notionem « interesse » semper difficilis esse definitionis.

Rev.mus secundus Consultor animadvertisit in aliquibus Codicis locis adesse clausulam de consultandis iis quorum interest, sed nihil fere valere, cum nihil agatur quando expresse et taxative non indicantur ii qui sunt audiendi.

Rev.mus nonus Consultor tenet in normis generalibus iuribus quae servanda sunt et non tantum quae forte laeduntur consulendum esse.

Rev.mus tertius Consultor adnotat praeter iura indicandum esse etiam legitimum interesse necnon iuris exspectationem.

Rev.mus Secretarius Ad. tenet conceptum interesse nimis latum esse et nimis auctoritatem ligari per illarum notionum introductionem.

Ill.mus septimus Consultor observat textum nostrum iam auctoritatem ligare modo qui nulla in legislatione civili invenitur.

Rev.mus tertius Consultor in sua propositione instat, cum iam in textu dicatur « quatenus possibile sit » ad indicandam auctoritatis discretionem. Ideoque ei non videtur curnam difficile sit ut etiam notio de legitimo interesse deque iuris expectatione introducatur.

Ad suffragia re submissa, per maioritatem suffragiorum textus remanet uti est. (Ill.mus octavus Consultor sese abstinuit).

Canon 50

Decretum praeceptumve singulare effectu caret, quatenus contrarium est legi sive universalis sive particulari, atque, nisi expressa clausula derogatoria apponatur, quatenus contrarium est iuri alteri quaesito.

Rev.mus sextus Consultor dicit se non intelligere sensum verborum « nisi clausula derogatoria apponatur », cum auctoritas contra iura quaesita agere non possit.

Rev.mus quartus Consultor quaerit utrum legislator, sive sit Episcopus sive Romanus Pontifex, contra proprias leges decreta dare possit.

Pro Ill.mo octavo Consultore formulatio canonis nimis lata est.

Rev.mus Secretarius Ad. proponit ut distinctio introducatur inter eum qui potestate tantum exsecutiva pollet et eum qui etiam legislativa gaudet.

Rev.mus secundus Consultor instat ut firma maneat mentio de clausula derogatoria apponenda.

Rev.mus Secretarius Ad. proponit ut post particulam « nisi » dicatur « legitime ».

Rev.mus quartus Consultor proponit ut verba « sive universalis sive particulari » supprimantur.

Post disceptationem omnes convenient ut textus, facta etiam mentione de probata consuetudine (proponente Rev.mo Secretario Ad.), sic se habeat:

« Decretum praeceptumve singulare effectu caret, quatenus contrarium est legi consuetudinive probatae, aut iuri alteri quaesito, nisi legitime expressa clausula derogatoria apponatur ».

Canon 51

Decretum praeceptumve singularia vim habent tantum quoad res de quibus decernunt et pro personis quibus data sunt; eas vero ubique obligant, nisi aliud constet.

Placet.

Canon 52

Si decreta inter se sint contraria, peculiare, in iis quae peculiariter exprimuntur, praevalent generali; si aequae sint peculiares aut generalia, posterior tempore abrogat priori, quatenus ei contrarium est.

Placet.

Canon 53

Decretum praeceptumve singularia interpretanda sunt ad normam can. 38; in dubio, ea quae ad lites referuntur, aut ad poenas comminandas infligendasve attinent, aut personae iura coartant, aut iura aliis quaesita laedunt, strictam recipiunt interpretationem; cetera omnia latam.

Placet.

Canon 54

§ 1. Decretum praeceptumve singulare, cuius applicatio committitur exsecutori, effectum habet a momento exsecutionis; secus a momento quo personae auctoritate ipsius decernentis vel praecipientis intimatur.

§ 2. Decretum praeceptumve singulare ut urgeri valeat, requiritur legitimo documento ad normam iuris intimatum fuerit.

Placet.

In Sessione XII^a consideratus fuit textus ex canone 7 § 1 procedurae administrativa sumptus (cfr. Relationem originalem Sessionis XII, pag. 11; cfr. *Communicationes* 22 [1990] 281), qui haec ferebat: « ... quod si gravissima obstet ratio ne scriptus decreti textus tradatur, potest superior iubere ut decretum ei coram duobus testibus legatur, processu verbali redacto, ab omnibus praesentibus subscribendo ».

Textus valet utique pro decretis particularibus; tamen, cum casus speciales respiciat, in normis generalibus non est inserendus. De cetero in procedura administrativa iam continetur.

Canon 55

§ 1. Decretum singulare non cessat resoluto iure statuentis, nisi expresse contrarium caveatur.

§ 2. Praeceptum singulare cessat resoluto iure praecipientis, nisi legitimo documento impositum fuerit.

Placet.

Canon 56

Decretum praeceptumve singulare vim habere desinit legitima revocatione ab auctoritate competenti necnon cessante lege ad cuius exsecutio-nem datum est.

Placet.

Caput III

DE RESCRIPTIS

Canon 57

§ 1. Rescriptum intelligitur actus administrativus a competenti auctoritate exsecutiva in scriptis elicitus quo, de se ad petitionem alicuius, conceditur privilegium, dispensatio aliave gratia.

§ 2. Quae de rescriptis statuuntur praescripta, etiam de licentiae con-cessione valent, nisi aliud constet.

Placet.

Canon 58

Rescriptum quodlibet impetrari potest ab omnibus qui expresse non prohibentur.

Rev.mus nonus Consultor quaerit quid sibi vult verbum « quodlibet »; sumus in normis generalibus et agitur de omnibus rescriptis, ideoque inuti-le videtur.

Rev.mus tertius Consultor notat in casu, etsi sensus idem est, agi de quodam modo dicendi fortiore et firmiore.

Omnibus, excepto Rev.mo nono Consultore, placet ut textus servetur sicuti est.

Canon 59

Rescriptum ad iudicii ordinationem non pertinens impetrari potest pro alio, etiam praeter eius assensum, et valet ante eiusdem acceptationem, nisi aliud ex appositis clausulis appareat.

Placet.

Canon 60

Rescriptum in quo nullus datur exsecutor, effectum habet a momento quo datae sunt litterae; cetera a tempore exsecutionis.

Placet.

Canon 61

Conditiones in rescriptis tunc tantum ad validitatem concessionis censentur adiectae, cum per particulias *si, dummodo*, vel aliam eiusdem significationis exprimuntur.

Placet.

Canon 62

§ 1. Validitati rescripti obstat subreptio seu reticentia veri, si in precibus expressa non fuerint quae secundum iurisprudentiam canonicam ad validitatem sunt exprimenda, nisi agatur de rescripto gratiae quod *Motu proprio* datum sit.

§ 2. Item validitati rescripti obstat obreptio seu expositio falsi, si ne una quidem causa motiva proposita sit vera.

§ 3. Causa motiva, in rescriptis quorum nullus est exsecutor, vera sit oportet tempore quo rescriptum datum est; in ceteris tempore exsecutionis.

Placet.

Canon 63

Gratia a quovis Dicasterio Romanae Curiae denegata, invalide ab alio eiusdem Curiae Dicasterio aliave competenti auctoritate infra Romanum Pontificem conceditur, sine assensu Dicasterii quocum agi coeptum est.

Placet.

Canon 64

§ 1. Salvis praescriptis §§ 2 et 3, nemo gratiam a proprio Ordinario denegatam ab alio Ordinario petat, nisi facta denegationis mentione; facta autem mentione, Ordinarius gratiam ne concedat, nisi habitis a priore Ordinario denegationis rationibus.

§ 2. Gratia a Vicario generali vel a Vicario episcopali denegata, ab alio Vicario eiusdem Episcopi, etiam habitis a Vicario abnegante denegationis rationibus, valide concedi nequit.

§ 3. Gratia a Vicario generali vel a Vicario episcopali denegata et postea, nulla facta huius denegationis mentione, ab Episcopo dioecesano impetrata, invalida est; gratia autem ab Episcopo dioecesano denegata nequit valide, etiam facta denegationis mentione, ab eius Vicario generali vel Vicario episcopali, non consentiente Episcopo, impetrari. (cfr. Motu proprio *Ecclesiae Sanctae*, I, n. 14, § 4).

Placet.

Canon 65

Rescriptum, etiam *Motu proprio* concessum, conferens gratiam personae de iure inhabili ad eamdem consequendam, itemque editum contra alicuius loci legitimam consuetudinem vel statutum peculiare, vel contra ius alteri quaesitum, effectum non habet, nisi expressa derogatoria clausula legitime apponatur.

Placet.

Canon 66

Rescriptum non fit irritum ob errorem in nomine personae cui datur vel a qua editur, aut loci in quo ipsa moratur, aut rei de qua agitur, dummodo, iudicio Ordinarii, nulla sit de ipsa persona vel re dubitatio.

Rev.mus secundus Consultor dicit ad errorem in personam quod attinet eandem rem in decreto haberri quam in rescripto.

Respondet Rev.mus Secretarius Ad. in decreto auctoritatem responsabilitatem suam habere, et rem diversam esse quia comparatio non habetur cum precibus, sicut accidit in rescriptis.

Quaerit insuper Rev.mus secundus Consultor ubinam sint limites de errore minimo.

Post disceptationem textus remanet sicuti est et probatur.

Canon 67

§ 1. Si contingat ut de una eademque re duo rescripta inter se contraria impetrantur, peculiare, in iis quae peculiariter exprimuntur, praevalet generali.

§ 2. Si sint aequa peculiaaria aut generalia, prius tempore praevalet posteriori, nisi in altero fiat mentio expressa de priore, aut nisi impletator dolo vel notabili negligentia suo rescripto usus non fuerit.

§ 3. In dubio num rescriptum irritum sit necne recurratur ad rescriptentes.

Placet.

Canon 68

Rescripta intelligenda sunt ad normam can. 38; in dubio, rescripta quae ad lites referuntur, aut iura aliis quaesita laedunt, aut adversantur legi, in commodum privatorum, strictam recipiunt interpretationem; cetera omnia latam.

Placet.

Canon 69

Rescriptum in quo nullus datur exsecutor, tunc tantum debet Ordinario impetrantis praesentari, cum id in eisdem litteris praecipiatur, aut de rebus agatur publicis, aut comprobare conditiones oporteat.

Placet.

Canon 70

Rescriptum, cuius presentationi nullum est definitum tempus, potest exsecutori exhiberi quovis tempore, modo absit fraus et dolus.

Placet.

Canon 71

§ 1. Firmis praescriptis can. 40, exsecutor rescripti cui committitur merum exsecutionis ministerium, exsecutionem rescripti denegare debet quoque si in rescripto apponantur conditiones quas exsecutori constet non esse impletas.

§ 2. Quod si in rescripto ipsa concessio exsecutori committatur, ipsius est pro suo prudenti arbitrio et conscientia gratiam concedere vel denegare.

Rev.mus quartus Consultor animadvertisit nimis exsecutori concedi; nam si causa motiva est vera, exsecutor debet executionem concedere.

Textus placet.

Canon 72

Nemo uti tenetur rescripto in sui dumtaxat favorem concesso, nisi aliunde obligatione canonica ad hoc teneatur.

Placet.

Canon 73

§ 1. Per legem contrariam nulla rescripta revocantur, nisi aliud in ipsa lege caveatur, aut lex lata sit ab auctoritate ipsi rescribenti superiore.

§ 2. Per cessationem rescribentis ab officio, rescriptum ab eodem concessum non perimitur, nisi aliud ex appositis clausulis appareat, aut rescriptum contineat potestatem alicui factam concedendi gratiam peculiaribus personis in eodem expressis, et res adhuc integra sit.

Placet.

Canon 74

§ 1. Quae in canonibus de rescriptis statuuntur praescripta, de concessionibus gratiarum vivae vocis oraculo quoque valent, nisi aliud manifesto constet.

§ 2. Quamvis gratia oretenus sibi concessa quis in foro interno uti possit, tenetur illam pro foro externo probare, quoties id legitime ab eo petatur.

Placet.

Canon 75

Si rescriptum contineat privilegium vel dispensationem, serventur insuper praescripta canonum qui sequuntur.

Placet.

Caput IV
DE PRIVILEGIIS

Canon 76

§ 1. Privilegium, seu gratia contra aut praeter ius in favorem certarum personarum, sive physicarum sive iuridicarum per peculiarem actum administrativum facta, a sola competenti auctoritate potestate exsecutiva gaudente concedi valet.

§ 2. Possessio centenaria vel immemorabilis praesumptionem inducit concessi privilegii.

Quoad § 1: Rev.mus quartus Consultor praeferret ut loco « certarum » diceretur « aliquarum ».

Ill.mus septimus Consultor difficultatem habet ut textu legislativo dicatur actum quendam contra ius esse posse. Est res quae revera accidit, sed nimis videtur ipsum legislatorem hoc dicere: quaestio est potius de forma quam de ipsa substantia. Proponit ut verba « contra aut praeter ius » supprimantur.

Respondet Rev.mus Secretarius Ad. rem esse quae semper extitit et semper existet. Nihil dicere ansam praeberet multis discussionibus; cetero-quin etiam dispensatio est actus contra ius.

Rev.mus nonus Consultor sententiae Ill.mi septimi Consultoris adhae-rens dicit non esse distinguendum ubi non est necessaria distinctio, sicuti in casu proposito, cum necessarium non sit ad minima descendere. Insuper privilegium non tanquam vulnus legis intelligendum est; nam, de legisla-tione pro casibus notabilioribus agitur.

Rev.mus Secretarius Ad. proponit ut dicatur « statutum peculiare in favorem certarum personarum ».

Rev.mus secundus Consultor praeferret aliud verbum quam « statu-tum »; nam, observat Rev.mus quintus Consultor, postea caput habetur de statutis et idem verbum diversam significationem sumeret.

Rev.mus Secretarius Ad. proponit ut dicatur simpliciter « praescrip-tum », sed Em.mus Card. Praeses animadvertisit praescriptum iam contineri in verbis « per peculiarem actum administrativum ».

Rev.mus sextus Consultor proponit: « seu ius speciale vel peculiare in favorem ... ».

Rev.mus nonus Consultor praeferit « gratia ».

Em.mo Cardinali Praesidi petenti utrum necessarium sit definitionem

praebere, respondet Rev.mus secundus Consultor necessarium esse aliquid saltem innuere de privilegii significatione ut distinguatur a dispensatione.

Tandem aliquando post disceptationem textus canonis remanet uti est, demptis verbis « contra aut praeter ius ».

Placet.

Canon 77

§ 1. Facultas habitualis quae conceditur aut in perpetuum aut ad prae-finitum tempus aut ad certum casum numerum, accensetur privilegio praeter ius.

§ 2. Nisi in eius concessione aliud expresse cautum sit aut electa industria personae, facultas habitualis Episcopo dioecesano aliive Ordinario concessa, non perimitur resoluto iure Ordinarii cui concessa est, etiamsi ipse eam exequi coepert, sed transit ad quemvis Ordinarium qui ipsi in regimine succedit.

§ 3. Item, nisi aliud expresse cautum sit aut electa industria personae, facultas habitualis Episcopo dioecesano concessa competit quoque Vicario generali atque, intra fines suae competentiae, Vicario episcopali.

§ 4. Concessa facultas alias quoque potestates secum fert quae ad illius usum sunt necessariae; quare concessa facultas habitualis potestatem etiam includit removendi obstacula, si quae sint, gratiae execusionem impediencia, ad effectum dumtaxat gratiae consequendae.

Placet.

Canon 78

Privilegium interpretandum est ad normam cann. 38 et 68; sed ea semper adhibenda est interpretatio, ut privilegio aucti aliquam revera gratiam consequantur.

Placet.

Canon 79

§ 1. Privilegium praesumitur perpetuum, nisi contrarium probetur.

§ 2. Privilegium personale, quod quidem personam sequitur, cum ipsa extinguitur.

§ 3. Privilegium reale cessat per absolutum rei vel loci interitum, privilegium vero locale, si locus intra quinquaginta annos restituatur, reviviscit.

Placent paragraphi 1 et 2.

Quoad § 3: Rev.mus secundus Consultor sequentem movet quaestio-
nem: in textu admittitur solum privilegium locale reviviscere posse et nihil
dicitur de privilegio reali si res restituitur, uti ex. gr. in casu de re oecono-
mica evenit quae per aliam pecuniae massam restitui potest.

Respondet Rev.mus Secretarius Ad. difficile esse cogitare privilegium
massae pecuniae concessum, dum in genere si res absolute interitur, quae
forte restituitur est alia nova res, dum locus restitui potest; nec privilegium
ex re ad rem transferri debetur. Si res coniuncta est cum loco, in casu rei
interitus, privilegium ad locum transfertur et locale fit et reviviscere potest.

Textus uti iacet probatur per maioritatem suffragiorum.

Canon 80

Privilegium cessat per revocationem competentis auctoritatis ad nor-
mam cann. 46 et 73.

Placet.

Canon 81

§ 1. Privilegium cessat per renuntiationem a competenti auctoritate
acceptatam.

§ 2. Privilegio in sui dumtaxat favorem concesso quaevis persona pri-
vata renuntiare potest.

§ 3. Privilegio concesso alicui personae iuridicae, aut ratione dignitatis
loci vel rei, privatis personis renuntiare non licet.

§ 4. Nec ipsi personae iuridicae integrum est privilegio sibi concesso
renuntiare, si renuntiatio cedat in Ecclesiae aliorumve praeiudicium.

Quoad § 1: Exc.mus primus Consultor quaerit utrum auctoritatis actus
requiratur pro privilegii renuntiationis acceptatione.

Respondet Rev.mus Secretarius Ad. eum requiri, quia praecise accepta-
tio renuntiationis est actus auctoritatis: quis potest non uti, sed si renuntiat,
debet ab auctoritate renuntiatio acceptari.

Placet canon.

Canon 82

Resoluto iure concedentis, privilegium non extinguitur, nisi datum
fuerit cum clausula: *ad beneplacitum nostrum*, vel alia aequipollenti.

Exc.mus primus Consultor quaerit de istius canonis concordantia cum can. 79 ubi sermo est de privilegii perpetuitate.

Respondet Rev.mus Secretarius Ad. in can. 79 dici privilegium prae-sumi perpetuum et hic dici, si « ad beneplacitum » conceditur, non esse perpetuum.

Placet canon.

Canon 83

Per non usum vel per usum contrarium privilegium aliis haud onerosum non cessat; quod vero in aliorum gravamen cedit, amittitur, si accedit legitima praescriptio aut tacita renuntiatio.

Placet.

Canon 84

§ 1. Cessat privilegium elapso tempore vel expleto numero casuum pro quibus concessum fuit, firmo praescripto can. 109, § 2.

§ 2. Cessat quoque, si temporis progressu rerum adjuncta ita, iudicio auctoritatis competentis, immutentur ut noxiū evaserit aut eius usus illicitus fiat.

Placet.

Canon 85

Qui abutitur potestate sibi ex privilegio permissa, privilegio ipso privari meretur; quare, Ordinarius, frustra monito privilegiario, graviter abutentem privet privilegio quod ipse concessit; quod si privilegium concessum fuerit ab Apostolica Sede, eandem Ordinarius certiore facere tenetur.

Placet.

Caput V
DE DISPENSATIONIBUS

Canon 86

Dispensatio seu legis in casu speciali relaxatio, concedi potest ab iis qui potestate gaudent exexecutiva, intra limites suaे competentiae, necnon ab illis quibus potestas dispensandi explicite vel implicite competit sive ipso iure sive vi legitimae delegationis.

Placet, additis verbis « mere ecclesiasticis » post « seu legis ».

Canon 87

Dispensationi obnoxiae non sunt leges quatenus definiunt ea quae institutorum aut actuum iuridicorum essentialiter sunt constitutiva.

Placet.

Canon 88

§ 1. Episcopus dioecesanus in disciplinaribus legibus, tam universalibus quam particularibus a supra Ecclesiae auctoritate pro suo territorio latis, dispensare valet ad normam can. 19 (de Episcopis dioecesanis).

§ 2. Si difficilis sit recursus ad Sanctam Sedem et simul in mora sit periculum gravis damni, Ordinarius quicumque in casu particulari dispensare valet in legibus Ecclesiae universalibus et in particularibus a supra auctoritate pro suo territorio latis, de quibus in can. 19 (de Episcopis dioecesanis), etiam si dispensatio reservatur Sanctae Sedi, dummodo tamen agatur de dispensatione quam ipsa in iisdem adjunctis concedit.

Quoad § 1: placet, dempto adiectivo « disciplinaribus », proponente Rev.mo secundo Consultore, cum omnes leges in Codice disciplinares sint, quia Ecclesiae disciplinam constituunt. Huic observationi Rev.mus Secretarius Ad. respondet melius esse dicere « mere ecclesiasticis », sed additio non amplius necessaria est cum in can. 86 introducta sit.

Quoad § 2: Ill.mus septimus Consultor notat ligamen inter § 1 et § 2 non adeo stringens esse; et melius esset ex iis paragraphis duos canones facere.

Contradicit Rev.mus Secretarius Ad., cum de eadem re agatur etsi in diversis conditionibus.

Rev.mus quartus Consultor quaerit utrum per verba « Ordinarius qui-cumque » intelligatur etiam Ordinarius religiosus.

Respondet Rev.mus Secretarius Ad. canonem ad normam can. 86 intel-ligi debere.

Placet totus canon prout iacet.

Canon 89

In legibus dioecesanis atque, in casu tantum particulari in legibus latis a Concilio regionali vel provinciali aut ab Episcoporum Conferentia, dispen-sare valent Episcopus dioecesanus atque Vicarius generalis et, intra fines suae competentiae, Vicarius episcopalnis, ad normam can. . . .

Placet.

Canon 90

Parochus aliquie presbyteri aut diaconi a lege universalis et particulari dispensare tantummodo valent, si haec potestas expresse ipsis concessa sit.

Placet.

Canon 91

§ 1. A lege ecclesiastica ne dispensemur sine iusta et rationabili causa, habita ratione adiunctorum casus et gravitatis legis a qua dispensatur; alias dispensatio illicita et, nisi ab ipso legislatore eiusve Superiore data sit, etiam invalida est.

§ 2. Dispensatio in dubio de sufficientia causae licite et valide conce-ditur.

Placet.

Canon 92

Qui gaudet potestate dispensandi eam exercere valet, etiam extra terri-torium existens, in subditos, licet e territorio absentes, atque, nisi contra-rium expresse statuatur, in peregrinos quoque in territorio actu degentes.

Placet.

Canon 93

Strictae subest interpretationi non solum dispensatio ad normam can. 68, sed ipsam facutas dispensandi ad certum casum concessa.

Placet.

Canon 94

Dispensatio quae tractum habet successivum cessat iisdem modis quibus privilegium, nec non certa ac totali cessatione causae motivae.

Placet.

TITULUS IV
DE STATUTIS ET DE ORDINIBUS

Canon 95

§ 1. Statuta, licet hoc nomine vocentur etiam leges a legislatore in Ecclesia non supremo editae, sensu proprio sunt quae in christificatum consociationibus, sive publicis sive privatis, aut in rerum universitatibus, ad normam iuris conduntur ordinationes, quibus definitur consociationis universitatis finis, constitutio et regimen, atque actionis rationes.

§ 2. Statutis consociationis obligantur solae personae quae legitime eiusdem sunt membra, et quidem vi ipsius initiae conventionis, nisi quaedam consociatio ex concessione legislatoris aut consuetudine probata legifera potestate instructa sit; statutis rerum universitatis obligantur, ii qui eiusdem moderamen curant aut cum eadem negotia pertractant.

§ 3. Quae in statutis, seu constitutionibus, habentur praescripta a moderatoribus potestate legifera legitime instructis condita et promulgata, sunt leges et reguntur praescriptis canonum de legibus.

Quoad § 1: Exc.mus primus, Rev.mus secundus et Ill.mus septimus Consultores proponunt ut verba « licet hoc nomine vocentur etiam leges a legislatore in Ecclesia non supremo editae » supprimantur, quia iam idea in expressione « sensu proprio » continetur.

Contradicit Rev.mus Secretarius Ad., qui timet ne periculum adsit ex. gr. statuta dioecesana leges non considerari. Saltem non nocet ut textus remaneat sicuti est.

Ill.mus octavus Consultor tenet redactionem nimis redolere densitate et scholasticam esse.

Tandem aliquando re suffragationi submissa, textus prout iacet probatur per maioritatem suffragiorum, exceptis septimo, secundo et nono Consultoribus.

Quoad § 2: Rev.mus secundus Consultor difficultatem habet in textu dici « nisi quaedam consociatio ex concessione legislatoris aut consuetudine probata legifera potestate instructa sit », cum in canonibus de potestatis regiminis exercitio dicatur legislativam potestatem aliis delegari non posse.

Respondet Rev.mus Secretarius Ad. in textu dici « nisi » et referri ad legislatorem supremum, quia Romanus Pontifex potest delegare ex. gr. Superiores Maiores Institutorum perfectionis ad normas ferendas.

Placet.

Quoad § 3: Rev.mus nonus Consultor proponit ut dicatur statuta et ordines vim legis habere et ea sub titulo de legibus transferre.

Contradicit Rev.mus secundus Consultor quia hic agitur de statutis et ordinibus, quae praescripta continent, ideoque tantum aliqua elementa ex iis leges sunt.

Exc.mus primus Consultor petit ut « seu constitutionibus » supprimatur, quod placet.

Rev.mus Secretarius Ad. proponit ut dicatur « quae in statutorum praescripta a Moderatoribus... conduntur et promulgantur, sunt leges... ».

Placet.

Canon 96

§ 1. Ordines sunt regulae seu normae servandae in personarum conventibus, sive conventus ab auctoritate ecclesiastica edicti sive a christifidelibus libere advocati sint, necnon aliis in celebrationibus, et quibus definiuntur quae ad constitutionem, moderamen et rerum agendarum rationes pertinent.

§ 2. In conventibus celebrationibus ab auctoritate ecclesiastica editis, regulis Ordinis, vi decreti ab auctoritate competenti dati, tenentur qui ad conventus celebrationesve legitime convocati in eisdem partem habent; in conventibus libere a christifidelibus advocatis, regulis Ordinis tenentur qui eosdem participant.

Placet.

TITULUS V

DE POTESTATIS REGIMINIS EXERCITIO

Canon 97

Potestas regiminis, etiam potestas iurisdictionis vocata, quae quidem ex divina institutione est in Ecclesia, de se exercetur pro foro externo, quandoque tamen pro solo foro interno, ita quidem ut effectus quos eius exercitium natum est habere pro foro externo, in hoc foro non recognoscantur, nisi quatenus id determinatis pro casibus iure statuatur.

Placet.

Canon 98

§ 1. Potestas regiminis ordinaria est quae ipso iure alicui officio adnectitur; delegata quae ipsi personae non mediante officio conceditur.

§ 2. Potestas regiminis ordinaria potest esse sive propria sive vicaria.

§ 3. Qui delegatum se asserit, incumbit onus probandae delegationis.

Placet.

Canon 99

§ 1. Delegatus, qui sive circa res sive circa personas mandati sui fines excedit, nihil agit.

§ 2. Fines sui mandati excedere non intelligitur delegatus qui alio modo ac in mandato determinatur ea ad quae delegatus est peragit, nisi modus ipse a delegante, uti conditio fuerit praescripta.

Placet § 1.

Quoad § 2: Rev.mus Secretarius Ad. quaerit utrum melius sit addere verbum « ad validitatem » post « uti conditio ».

Rev.mus secundus Consultor notat conditionem semper ad validitatem requiri.

Rev.mus sextus Consultor proponit ut dicatur simpliciter « ad validitatem », loco « uti (conditio ad validitatem) ». Placet haec propositio et textus est: « Fines sui mandati excedere... nisi modus ipse a delegante, ad validitatem fuerit praescripta ».

Canon 100

§ 1. Potestas regiminis, ratione muneris fungendi ad quod ordinatur, distinguitur legislativa, exsecutiva et iudicialis.

§ 2. Potestas regiminis exsecutiva dicitur gratiosa, si exercetur in volentes; coercens, si exercetur in invitatos.

Placet.

Canon 101

§ 1. Nomine Ordinarii in iure intelliguntur, praeter Romanum Pontificem, omnes qui, etiam si ad interim tantum, praepositi sunt alicui Ecclesiae particulari communitative eidem aequiparatae ad normam can. ...; nec non qui in iisdem generali potestate exsecutiva ordinaria, nempe Vicarii generales et episcopales; itemque, pro suis sodalibus, Moderatores maiores qui in aliquo Instituto perfectionis clericali ordinaria potestate legislativa aut saltem exsecutiva pollent.

§ 2. Nomine Ordinarii loci intelliguntur omnes qui in § 1 recensentur, exceptis Moderatoribus Institutorum perfectionis.

Quoad § 1: Rev.mus Secretarius Ad. animadvertisit se in textu post verba « in iisdem » adiunxisse « generali » quia ex. gr. parochus habet potestatem pro sua paroecia ordinariam etiam dispensandi, sed haec potestas non est generalis.

Exc.mus primus Consultor notat introductionem necessariam non videri, cum ex textu clare appareat sermonem esse de Ecclesia particulari et eisdem aequiparatis.

Rev.mus secundus Consultor timet ne verbum introductum revera exprimere possit quae a Rev.mo Relatore intenduntur.

Re suffragationi submissa, per maioritatem suffragiorum placet ut introductio fiat.

Placet textus.

Canon 102

§ 1. Potestas legislativa exercenda est modo iure praescripto, et ea qua in Ecclesia gaudet legislator infra Auctoritatem supremam delegari nequit, nisi quatenus aliud iure explicite caveatur.

§ 2. Potestas iudicialis, qua vi ipsius iuris aut ex speciali Summi Pontificis commissione gaudent iudices aut Collegia iudicia, exercenda est

modo iure praescripto, et delegari nequit, nisi ad actus cuivis decreto aut sententiae praeparatorios perficiendos.

§ 3. Ad potestatis exsecutivae exercitium quod attinet, serventur praescripta canonum qui sequuntur.

Placet.

Canon 103

§ 1. Nisi aliud ex rei natura aut ex iuris praescripto constet, potestatem exsecutivam gratiosam exercere quis potest in subditos, licet e territorio absentes, in peregrinos quoque in territorio actu degentes necnon erga seipsum; item eandem exercere valet extra propriam ditionem existens.

§ 2. Potestatem exsecutivam coercentem exercere quis nequit extra propriam ditionem existens; eam exercere potest in subditos, eosque, si praecepta aut decreta statuuntur personalia, etiam extra territorium versantes; in peregrinos autem in territorio versantes, tantummodo ad exsecutioni mandandas tum leges universales tum leges quibus ipsi ad normam can. 14 § 2, n. 2 tenentur particulares.

Placet.

Canon 104

§ 1. Potestas exsecutiva ordinaria delegari potest tum ad actum tum ad universitatem casuum, nisi quatenus aliud iure expresse caveatur.

§ 2. Potestas exsecutiva ab Apostolica Sede delegata subdelegari potest, sive ad actum sive ad universitatem casuum, nisi electa fuerit industria personae aut subdelegatio fuerit expresse prohibita.

§ 3. Potestas exsecutiva delegata ab alia auctoritate potestatem ordinariam habente, si ad universitatem casuum delegata sit, in singulis tantum casibus subdelegari potest; si vero ad actum aut ad actus determinatos delegata sit, subdelegari nequit, nisi ex expressa delegantis concessione.

§ 4. Nulla potestas subdelegata iterum subdelegari valet, nisi id expresse a delegante concessum fuerit.

Placet.

Canon 105

Potestas exsecutiva ordinaria necnon potestas ad universitatem casuum delegata, late interpretanda est, alia vero quaelibet stricte; cui tamen

delegata potestas est, ea quoque intelliguntur concessa, sine quibus eadem potestas exerceri nequit.

Placet.

Canon 106

§ 1. Nisi aliud iure statuatur, eo quod quis aliquam auctoritatem, etiam superiorem, competentem adeat, non suspenditur alius auctoritatis competentis gratiosa potestas, sive haec ordinaria sit sive delegata.

§ 2. Causae tamen ad superiorem auctoritatem delatae ne se immisceat inferior, nisi ex gravi urgentique causa; quo in casu statim superiorem de re moneat.

Placet.

Canon 107

§ 1. Pluribus in solidum ad idem negotium agendum delegatis, qui prior negotium tractare inchoaverit, alios ab eodem agendo excludit, nisi posthac impeditus fuerit aut in negotio peragendo ulterius procedere noluerit.

§ 2. Pluribus collegialiter ad negotium agendum delegatis, procedere debent secundum praescripta de actibus collegialibus statuta in can. (de personis iuridicis; C.I.C. 101), nisi in mandato aliud cautum sit.

§ 3. Potestas exsecutiva pluribus delegata, praesumitur iisdem delegata in solidum si est gratiosa, collegialiter si est coercens.

Placet.

Canon 108

Pluribus successive delegatis, ille negotium expeditat cuius mandatum anterius concessum, nec postea revocatum fuerit.

Placet.

Canon 109

§ 1. Potestas delegata extinguitur expleto mandato; elapso tempore pro quo concessa fuerit; cessante causa finali delegationis; revocatione delegantis delegato directe intimata necnon renuntiatione delegati deleganti

significata et ab eo acceptata; non autem resoluto iure delegantis, nisi in duobus casibus can. 73 § 2.

§ 2. Actus tamen, ex potestate delegata quae exercetur pro solo foro interno, per inadvertentiam positus, elapso tempore, validus est.

Placet.

Canon 110

§ 1. Potestas ordinaria, extinguitur amissio officio cui adnectitur.

§ 2. Nisi aliud iure caveatur, suspenditur potestas ordinaria, si intra tempus iure praescriptum contra decretum amotionis ab officio cui adnectitur instituitur recursus administrativus aut actio iudicialis ad tribunal administrativum.

Placet.

Canon 111

In errore communi de facto aut de iure, itemque in dubio positivo et probabili, sive iuris sive facti, supplet Ecclesia, pro foro tam externo quam interno, potestatem regiminis gratiosam.

Placet.

Canon 112

Praescripta cann. 110 et 111 applicantur ad facultatem ad assistendum matrimonio necnon ad confessiones audiendas requisitam quod attinet.

Rev.mus Secretarius Ad. animadvertis canonem transferri posse in canonibus de Paenitentia et de Matrimonio, sed interea hic servari.

Placet.

* * *

Antequam disceptatio prosequatur, Rev.mus Secretarius Ad. quaestionem de ordine systematico movet: 1) utrum titulus de personis sive physicis sive iuridicis inseri debeat in Libro I, vel melius remittendus ad Librum II, uti pars generalis de personarum tractatione; 2) ubinam inserendus sit titulus de temporis supputatione.

Ad canones de personis quod attinet omnes convenient ut ad Librum

II transferatur; et canones de temporis supputatione, post disceptationem, per maioritatem suffragiorum, ad finem Libri I transferuntur. Ideoque transitus fit ad considerandos canones de actibus iuridicis.

TITULUS VI DE ACTIBUS IURIDICIS

Canon 113

§ 1. Validus est actus iuridicus a persona habili aut competenti positus, nisi in eo deficiant quae actum ipsum essentialiter constituunt, aut desiderantur sollemnia vel requisita lege ad validitatem actus imposita.

§ 2. Actus externus rite positus praesumitur validus; quae tamen praesumptio invocari nequit ad probanda quae natura sua actum essentialiter constituunt nec in diiudicanda competentia, quae quidem positive est probanda.

Quoad § 1: Post disceptationem, proponente Rev.mo Secretario Ad., omnes convenient ut textus forma positiva redigatur, quapropter placet ut textus sic se habeat: « Actus iuridicus ut valeat, requiritur a persona habili aut competenti sit positus, atque in eodem adsint quae actum ipsum essentialiter constituunt, necnon sollemnia et requisita lege ad validitatem actus imposita ».

Placet § 2.

Canon 114

§ 1. Actus positus ex vi ab extrinseco personae illata, cui ipsa nequaquam resistere potuit, pro infecto habetur.

§ 2. Actus positus ex alia vi et metu gravi, iniuste incusso, aut ex dolo, valet, nisi aliud iure caveatur; sed potest, ad normam cann. (1684-1689) per sententiam iudicis rescindi, sive ad instantiam partis laesae eiusve ius obtinentium sive ex officio.

Placet.

Canon 115

Actus positus ex ignorantia aut ex errore, qui versetur circa id quod eius substantiam constituit aut qui recidit in conditionem sine qua non,

irritus est; secus valet, nisi aliud iure caveatur, sed actus ex ignorantia aut ex errore initus locum dare potest actioni rescissoriae ad normam iuris.

Placet.

Canon 116

Invalidus censetur actus Collegii si maior pars membrorum Collegii ex vi et metu aut ex dolo, de quibus in can. 114 § 2, aut ex ignorantia vel errore de quibus in can. 115, votum protulerint; si unum alterumve Collegii membrum talibus ex vi et metu aut ex dolo aut ex ignorantia vel errore votum suum protulerint, validus est, sed locum dat actioni rescissoriae ad normam iuris iis quorum interest.

Placet.

Canon 117

Cum iure statuatur ad certos actus ponendos Superiorum indigere consensu aut consilio aliquarum personarum:

- 1) si consensus exigatur, invalidus est actus Superioris, consensum earum personarum non exquirentis aut contra earundem votum agentis;
- 2) si consilium requiratur, invalidus est actus Superioris easdem personas non audientis; Superior, licet nulla obligatione teneatur ad earum votum, etsi concors, accedendi, tamen, sine praevalenti ratione, suo iudicio aestimanda, ab earundem voto, praesertim diversarum personarum concorde, ne discedat;
- 3) si requiratur consensus aut consilium plurium personarum, omnes quarum consensus aut consilium iure exigatur, legitime convocentur ut mentem suam aperire possint; quod si non convocentur omnes, aut si iisdem non praebatur occasio manifestandi suam sententiam, actus Superioris invalidus est, salvo praescripto can. 162 § 4 (can. 16 § 3 textus recogniti);
- 4) omnes quorum consensus aut consilium requiritur obligatione tenentur sententiam suam sincere proferendi, atque si negotiorum gravitas, iudicio Superioris, id suadeat, secretum sedulo servandi.

Placet.

Canon 118

Quicumque illegitime actu iuridico, immo quovis alio actu libere posito, alteri damnum inferat, obligatione tenetur ad damnum illatum reparandum.

Placet.

TITULUS VII
DE OFFICIIS ECCLESIASTICIS

Canon 119

§ 1. Officium ecclesiasticum est quodlibet munus a competenti auctoritate stabiliter collatum in finem spiritualem exercendum (Conc. Vat. II, Decr. *Presbyterorum Ordinis*, n. 20).

§ 2. Obligationes et iura singulis officiis ecclesiasticis propria definiuntur sive ipso iure quo officium instituitur et ordinatur sive decreto auctoritatis competentis quo constituitur simul et confertur.

Placet.

Canon 120

§ 1. Qui officium erigit, curare debet ut praesto sint media ad eiusdem adimplementum necessaria utque prospiciatur honestae sustentationi vel retributioni eorum qui officio funguntur.

§ 2. Nisi aliud iure statuatur, Episcoporum Conferentiae regionis est normas statuere quibus praescripta § 1 ad effectum deducantur.

Placet.

Caput I

DE PROVISIONE OFFICII ECCLESIASTICI

Canon 121

Officium ecclesiasticum sine provisione canonica valide obtineri nequit.

Placet.

Canon 121 bis

Provisio officii ecclesiastici fit aut per liberam collationem ab auctoritate competenti factam, aut per institutionem ab eadem datam, si praecesserit praesentatio, aut per confirmationem vel admissionem ab eadem factam, si praecesserit electio vel postulatio, aut tandem per simplicem electionem et electi acceptationem, si electio non egeat confirmatione.

Placet.

Canon 122

Auctoritati, cuius est officia erigere, innovare et supprimere, eorundem provisio quoque competit, nisi aliud iure statuatur.

Placet.

Canon 123

§ 1. Ut ad officium ecclesiasticum quis promoveatur, debet esse idoneus, scilicet iis qualitatibus praeditus, quae iure universalis vel particulari aut lege fundationis ad idem officium requiruntur.

§ 2. Officiis ecclesiasticis nominetur, praesentetur aut eligatur ille qui, omnibus perpensis, sit idoneus, omni personarum acceptione seclusa.

§ 3. Provisio officii ecclesiastici facta illi qui caret qualitatibus requisitis, irrita tantum est si qualitates iure universalis vel particularis aut lege fundationis ad validitatem provisionis expresse exigantur; si non expresse ad validitatem exiguntur, valida est, sed invalidari potest per decretum auctoritatis competentis aut per sententiam Tribunalis administrativi.

Placent §§ 1 et 2.

Ad § 3: Rev.mus nonus Consultor proponit ut loco « si non expresse ad validitatem exigantur » simpliciter dicatur « secus ».

Animadvertisit Rev.mus secundus Consultor hoc modo causarum indicationem circa invaliditatem deesse.

Respondet Rev.mus Secretarius Ad. hic agi tantum de qualitatibus candidati et non de aliis formis fortasse non adhibitis.

Res manet uti est: placet textus.

Canon 124

Officium secumferens curam animarum ad quam plene adimplendam ordinis sacerdotalis exercitium requiritur, clero sacerdotio nondum aucto valide conferri nequit.

Rev.mus Secretarius Ad. proponit ut dicatur « alicui sacerdotio nondum aucto » loco « clero sacerdotio ... »; sed post disceptationem textus servatur.

Placet.

Canon 125

Officii provisio, nisi aliud iure statuatur, numquam differatur ultra sex menses utiles ab habita vacationis notitia.

Placet.

Canon 126

Nisi adsit vera necessitas, nemini conferantur duo vel plura officia incompatibilia, videlicet quae una simul ab eodem congrue adimpleri nequeunt.

Placet.

Canon 127

§ 1. Provisio officii de iure non-vacantis ad normam can. 183 § 1, est ipso facto irrita, nec subsequente vacatione convalescit, firma § 2.

§ 2. Quod si agatur de officio quod de iure ad tempus determinatum confertur, provisio nonnisi a sex mensibus ante expletum hoc tempus fieri potest, et effectum habet expleto hoc tempore.

§ 3. Promissio alicuius officii, a quocumque sit facta, nullum parit iuridicum effectum.

Placet.

Canon 128

Officium de iure vacans, quod forte adhuc ab aliquo illegitime possidetur, conferri potest, dummodo rite declaratum fuerit eam possessionem non esse legitimam, et de hac declaratione mentio fiat in litteris collationis.

Placet.

Canon 129

Qui vicem alterius negligentis vel impediti supplens, officium confert, nullam inde potestatem acquirit in provisum, sed huius condicio iuridica perinde constituitur, ac si provisio ad ordinariam iuris normam peracta fuisset.

Placet.

Canon 130

Cuiuslibet officii provisio scripto, in actibus Curiae, consignetur.

Placet.

*Art. 1 - De libera collatione**Canon 131*

Nisi aliud explicite iure statuatur, loci Ordinarii, exclusis tamen, nisi speciale habeatur mandatum, Vicario Generali et Vicario Episcopali, est libera collatione providere officiis ecclesiasticis in proprio territorio.

Ill.mus septimus Consultor praeferret ut canon in duas paragraphos divideretur, ita ut in § 1 de Ordinario et in § 2 de Vicariis generali et episcopali sermo instituatur.

Tamen cum omnes nomine Ordinarii in iure veniant, aliis Consultoribus contradicentibus, res manet uti est.

Placet canon.

Canon 132

Officium vacans per renuntiationem aut per decretum privationis nequit ab Ordinario, qui renuntiationem acceptat aut decretum tulit, valide conferri suis aut resignantis consanguineis vel affinibus usque ad secundum gradum inclusive.

Placet, mutato « secundum » cum « quartum », quia in aliis Coetibus modus computandi iuris romani selectus est.

*Art. 2 - De praesentatione**Canon 133*

§ 1. Praesentatio ad officium ecclesiasticum ab eo cui ius praesentandi competit fieri debet auctoritatí cuius est ad officium de quo agitur institutionem conferre, et quidem, nisi aliud legitime cautum sit, intra tres menses ab habita vacationis officii notitia.

§ 2. Si ius praesentationis cuidam collegio aut coetui personarum competit, praesentandus designetur servatis canonum 139-152 praescriptis (de electionibus).

Placet.

Canon 134

Nemo invitus praesentetur; quare qui praesentandus proponitur, de mente sua rogatus, intra octiduum utile eandem manifestet.

Placet.

Canon 135

§ 1. Qui iure praesentationis gaudet, unum aut etiam plures et quidem tum una simul tum successive praesentare potest.

§ 2. Nemo potest seipsum praesentare; potest autem Collegium aut coetus personarum aliquem sui sodalem praesentare.

Placet.

Canon 136

§ 1. Nisi aliud iure statuatur, potest qui aliquem praesentaverit non idoneum repertum, altera tantum vice, intra mensem, quendam praesentare.

§ 2. Si praesentatus ante institutionem factam renuntiaverit, aut de vita deceserit, potest qui iure praesentandi pollet, intra mensem ab habita renuntiationis aut mortis notitia, ius suum rursus exercere.

Placet.

Canon 137

Qui intra tempus utile, ad normam can. 133 § 1 et can. 136 praesentationem non fecerit, itemque qui bis praesentaverit non idoneum repertum, pro eo casu ius praesentationis amittit, atque auctoritati cuius est institutionem conferre competit officio vacanti libere providere, assentiente tamen, si de sodali Instituti perfectionis agatur, Moderatore eiusdem Instituti competenti.

Rev.mus tertius Consultor animadvertisit officia interdioecesana et supradioecesana hodie instaurari et forsitan opportunum esse in textu sermonem instituere de necessario Ordinarii proprii assensu.

Placet propositio. Textus erit: « Qui intra ..., assentiente tamen, provisi proprio Ordinario ». Cadunt verba « si de sodali Instituti perfectionis agatur, Moderatore eiusdem Instituti competenti » tamquam amplius non necessaria, quia includuntur in accepta propositione.

Canon 138

§ 1. Auctoritas cui ad normam iuris competit praesentatum instituere obligatione tenetur instituendi legitime praesentatum qui idoneus repertus sit et acceptaverit; quod si plures legitime praesentati fuerint qui idonei reperti sint, eorundem unum instituere debet.

§ 2. Auctoritas ad institutionem conferendam competens, si institutionem denegat legitime praesentato qui idoneus repertus sit, pro eo casu amittit ius instituendi, quod quidem devolvitur ad auctoritatem immediate superiorem.

Placet.

Art. 3 - *De electione*

Canon 139 (norma provisoria inscripta).

Romani Pontificis electio unice regitur Const. Pii XII *Vacantis Apostolicae Sedis*, 8 decembris 1945, M.P. Ioannis XXIII *Summi Pontificis electio*, 5 septemboris 1962, necnon M.P. Pauli VI *Ingravescentem aetatem*, 21 novembris 1970.

Placet.

Canon 140

Nisi aliter aliud lege expresse provisum fuerit, in coeteris electionibus canonicis serventur praescripta canonum qui sequuntur.

Placet.

Canon 141

Salvis legitimis collegii aut coetus statutis, si cui collegio aut coetui personarum sit ius eligendi ad officium, electio non differatur ultra trimestre utile computandum ab habita notitia vacationis officii; quo termino inutiliter elapso, auctoritas ecclesiastica, cui ius confirmandae electionis vel ius providendi successive competit, officio vacanti libere provideat.

Placet.

Canon 142

§ 1. Collegii aut coetus praeses modo statutis determinato, loco ac tempore electoribus convenienti, convocet omnes ad collegium aut coetum pertinentes; et convocatio, quando personalis esse debet, valet, si fiat aut in loco domicilii aut quasi-domicilii aut in loco commorationis.

§ 2. Si quis ex vocandis neglectus et ideo absens fuerit electio valet; attamen ad eiusdem instantiam, probata quidem praeteritione et absentia, electio, etiamsi confirmata fuerit, a competenti auctoritate irritari debet,

dummodo iuridice constet recursus saltem intra triduum ab habita notitia electionis fuisse transmissum.

§ 3. Quod si plures quam tertia pars electorum neglecti fuerint, electio est ipso iure nulla, nisi omnes neglecti reapse interfuerint.

Placet.

Canon 143

§ 1. Convocatione legitime facta, firmo quidem can. 17, suffragium ferendi ius habent praesentes die et loco in eadem convocatione statutis, exclusa, nisi aliud statutis legitime provideatur, facultate ferendi suffragia sive per epistulam, sive per procuratorem.

§ 2. Si quis ex electoribus praesens sit in domo in qua fit electio, sed electioni ob infirmam valetudinem interesse nequeat, suffragium eius scriptum a scrutatoribus exquiratur.

Placet.

Canon 144

Etsi quis plures ob titulos ius habeat ferendi nomine proprio suffragii, non potest nisi unicum ferre.

Placet.

Canon 145

Ut valida sit electio, nemo ad suffragium admitti potest, qui ad collegium vel coetum non pertinet.

Placet.

Canon 146

Electio, cuius canonica libertas quoquo modo reapse impedita fuerit, ipso iure invalida est.

Placet.

Canon 147

§ 1. Inhabiles sunt suffragium ferendi

- 1) Incapaces actus humani;
- 2) Minores duodeviginti annorum;

3) (circa infamiam iuris res accommodabitur ad ea quae in Coetu de poenis statuentur);

4) Qui communitati ecclesiali ab Apostolica Sede Romana seiunctae adscripti sunt, salvis statutis consociationum christifidelium de quibus in canonibus ...;

5) Carentes voce activa sive vi praescripti iuris universalis aut particularis, sive vi legitimae sententiae judicialis.

§ 2. Si quis ex praedictis admittatur, eius suffragium est nullum, sed electio valet, nisi constet, eo dempto, electum non retulisse requisitum suffragiorum numerum, aut nisi scienter admissus fuerit excommunicatus per sententiam condemnatoriam aut habita sententia declaratoria.

Quoad § 1: Ad n. 2 quod attinet, Exc.mus primus et Rev.mus secundus Consultores notant, dum aetas minima pro matrimonii celebratione requisita est sexdecim annorum, pro suffragio ferendo aetatem esse duodeviginti annorum.

Disceptatio instituitur in qua Ill.mus septimus Consultor animadvertis in iuribus civilibus varias esse species maioris aetatis, quinque vel sex ex. gr. in iure gallico, iuxta diversitatem negotiorum.

Exc.mus primus Consultor proponit ut maior aetas canonica cum maiore aetate legislationum civilium coincidat ad multa problemata vitanda.

Respondet Rev.mus Secretarius Ad. idem inconveniens pro matrimonio verificari; sunt adhuc enim Status permulti, sicuti ex. gr. in Africa, in quibus maior aetas non determinatur. Prae oculis habendum est generatim in iuribus civilibus maiorem aetatem non esse unicam, sed diversam iuxta negotiorum diversitatem.

Post disceptationem res manet sicuti est.

Ad § 2: Circa expressionem « per sententiam ... declaratoriam », locutio accommodabitur — notat Rev.mus Secretarius Ad. — secundum quae in iure poenali statuuntur.

Canon 148

§ 1. Suffragium ut validum sit, requiritur:

1) liberum; ideoque invalidum est suffragium eius, qui metu gravi aut dolo, directe vel indirecte, adactus fuerit ad eligendam certam personam aut diversas personas disiunctive;

2) secretum, certum, absolutum, determinatum.

§ 2. Conditiones ante electionem suffragio apposita tamquam non adiectae censentur.

Placet.

Canon 149

§ 1. Antequam incipiat electio, per secreta suffragia deputentur, nisi iam propriis statutis deputati sint, e gremio collegii aut coetus duo saltem scrutatores.

§ 2. Scrutatores curent ut suffragia secreto, diligenter, singillatim et servato ordine statuto ab unoquoque electore ferantur; collectisque omnibus schedulis, coram praeside electionis, secundum formam propriis constitutionibus statutisve aut legitimis consuetudinibus determinatam, inspiciant an schedularum numerus respondeat numero electorum, suffragia ipsa scrutentur palamque faciant quot quisque retulerit.

§ 3. Si numerus suffragiorum superet numerum eligentium nihil est actum.

§ 4. Schedulae statim, peracto unoquoque scrutinio, vel post sessionem, si in eadem sessione habeantur plura scrutinia, destruantur.

§ 5. Omnia electionis acta ab eo qui actuarii munere fungitur accurate describantur, et saltem ab eodem actuario, praeside ac scrutatoribus subscripta, in collegii tabulario diligenter asserventur.

Placet § 1.

Ad § 2: Exc.mus primus Consultor quaerit num non expedit ut tantum unus scrutator requiratur. Sunt enim, ex. gr. permultae Episcoporum Conferentiae quae tantum quinque vel sex Episcopis constant.

Propositione disceptata, omnes convenient ut melius sit normam manere prout iacet; pro singulis casibus recurri semper potest ad dispensationem.

Placent §§ 3-5.

Canon 150

§ 1. Electio, nisi aliud iure aut statutis caveatur, fieri etiam potest per compromissum, dummodo nempe electores, unanimi et scripto consensu, in idoneos sive de gremio sive extraneos ius eligendi pro ea vice transferant, unum vel plures, qui nomine omnium ex recepta facultate elegant.

§ 2. Si agatur de clericali collegio aut coetu, scilicet ex solis clericis constante, compromissarii in sacris debent esse constituti; secus electio est invalida.

§ 3. Compromissarii debent iuris praescripta de electione servare, atque, ad validitatem electionis, conditiones compromisso appositas, iuri non contrarias, observare; conditiones autem iuri contrariae pro non appositis habeantur.

Placet.

Canon 151

Cessat compromissum et ius suffragium ferendi redit ad compromittentes:

- 1) revocatione a collegio aut coetu facta, re integra;
- 2) non impleta aliqua conditione compromisso apposita;
- 3) electione absoluta, si fuerit nulla.

Placet.

Canon 152

Nisi aliud iure aut statutis caveatur, is electus habeatur et a collegii aut coetus praeside proclametur, qui requisitum suffragiorum numerum retulerit, ad normam can. . . . recogniti de actibus iuridicis.

Placet.

Canon 153

§ 1. Electio illico intimanda est electo, qui debet intra octiduum utile a recepta intimatione manifestare collegii aut coetus praesidi utrum electioni consentiat, an eidem renuntiet; secus electio effectum non habet.

§ 2. Si electus renuntiaverit, omne ius ex electione amittit nec subsequenti acceptatione convalescit; rursus eligi potest; collegium aut coetus intra mensem a cognita renuntiatione ad novam electionem procedere debet.

Ad § 1: Exc.mus primus Consultor petit ut terminus « octiduum » prolongetur, sed, contradicentibus aliis cum agatur de octiduo utili, res manet sicuti est.

Canon 154

§ 1. Electus, acceptata electione, quae confirmatione non egeat, officium pleno iure statim obtinet; secus, non acquirit nisi ius ad rem.

§ 2. Ante intimatam confirmationem, electo non licet sese immiscere in administratione officii sive in spiritualibus sive in temporalibus, et actus ab eo forte positi nulli sunt.

Placet.

Canon 155

§ 1. Electus, si electio confirmatione indigeat, intra octiduum utille a die intimatae electionis confirmationem ab auctoritate competenti petere per se vel per alium debet; secus omni iure privatur, nisi probaverit se a petenda confirmatione iusto impedimento detentum fuisse.

§ 2. Competens auctoritas, si electum repererit idoneum, et electio ad normam iuris fuerit peracta, confirmationem denegare nequit.

§ 3. Confirmatio in scriptis dari debet.

§ 4. Facta confirmatione, electus pleno iure officium obtinet, nisi aliud iure caveatur.

Placet.

Canon 156

Si electio intra praescriptum tempus peracta non fuerit, aut collegium coetusve iure eligendi legitime privetur, libera officii provisio ad eam auctoritatem devolvitur, a qua confirmando esset electio vel cui ius providendi successive competit.

Placet.

Art. 4 - De postulatione

Canon 157

§ 1. Si electioni illius quem electores aptiorem putent ac praeferant, impedimentum canonicum obstet, super quo dispensari possit ac soleat, suis ipsi suffragiis eum possunt, nisi aliud iure caveatur, a competenti auctoritate postulare.

§ 2. Compromissarii postulare nequeunt, nisi id in mandato aut compromisso fuerit expressum.

Placet.

Canon 158

§ 1. Ut postulatio vim habeat, requiruntur saltem duae tertiae partes suffragiorum.

§ 2. Suffragium pro postulatione exprimi debet per verbum: *postulo*, aut aequivalens; formula: *eligo vel postulo*, aut aequipollens, valet pro electione, si impedimentum non existat, secus pro postulatione.

Placet.

Canon 159

§ 1. Postulatio a praeside intra octiduum utile mitti debet ad auctoritatem competentem ad quam pertinet electionem confirmare, cuius est dispensationem de impedimento concedere, aut, si facultatem non habeat, eandem ab auctoritate superiore petere; si non requiritur confirmatio, postulatio mitti debet ad auctoritatem competentem ad dispensationem concedendam.

§ 2. Si intra praescriptum tempus postulatio missa non fuerit, ipso facto nulla est, et collegium vel coetus pro ea vice privatur iure eligendi aut postulandi, nisi probetur praesidem amittenda postulatione iusto fuisse detentum impedimento aut dolo vel negligentia ab eadem tempore opportunomittenda abstinuisse.

§ 3. Postulato nullum ius acquiritur ex postulatione; eam admittendi auctoritas competens obligatione non tenetur.

§ 4. Factam auctoritati competenti postulationem electores revocare non possunt, nisi auctoritate consentiente.

Placet.

Canon 160

§ 1. Non admissa ab auctoritate competenti postulatione, ius eligendi ad collegium vel coetum reddit.

§ 2. Quod si postulatio admissa fuerit, id significetur postulato, qui respondere detet ad normam can. 28 § 1 (CIC 175).

§ 3. Qui admissam postulationem acceptet, pleno iure statim officium obtinet.

Placet.

Caput II
DE AMMISSIONE OFFICII ECCLESIASTICI

Canon 161

§ 1. Amittitur officium ecclesiasticum lapsu temporis praefiniti, exple-
tione aetatis qua quis ad normam iuris fit emeritus, renuntiatione, transla-
tione, ammissione necnon privatione.

§ 2. Resoluto quovis modo iure auctoratis a quo fuerit collatum, offi-
cium ecclesiasticum non amittitur, nisi aliud iure caveatur.

§ 3. Officii amissio, quae effectum sortita fuerit, quamprimum omni-
bus nota fiat quibus aliquod ius in officii provisionem competit.

Placet.

1. *De emeritatu*

Canon 162

Qui expleverit aetatem, qua adepta ad normam iuris emeritus fit, offi-
cium retinet usquedum amissio officii ipsi a competenti auctoritate scripto
intimetur.

Placet.

2. *De renuntiatione*

Canon 163

Quisquis sui compos potest officio ecclesiastico iusta de causa renun-
tiae, nisi renuntiatio sit ipsi canonice interdicta.

Placet, demptis verbis « nisi renuntiatio sit ipsi canonice interdicta.

Canon 164

Renuntiatio ex metu gravi, iniuste incusso, dolo vel errore substantiali
aut simoniace facta, ipso iure irrita est.

Placet.

Canon 165

§ 1. Renuntiatio ut valeat, sive acceptatione egeat sive non, ei auctori-
tati fieri debet cui provisio ad officium de quo agitur pertinet.

§ 2. Auctoritas renuntiationem iusta et proportionata causa non innoxiam ne acceptet.

§ 3. Renuntiatio quae acceptance indiget, nisi intra tres menses acceptetur, omni vi caret; quae acceptance non indiget, effectum sortitur intimatione ad normam iuris facta.

§ 4. Renuntiatio, quamdiu effectum sortita non fuerit, a renuntiante revocari valet; effectu secuto, revocari nequit, sed, qui renuntiaverit, officium alio ex titulo consequi potest.

Placet.

3. De translatione

Canon 166

§ 1. Translatio ab eo tantum fieri potest, qui ius habet providendi officio quod amittitur simul ac officio quod committitur.

§ 2. Ad translationem, si fit de consensu eius qui officium detinet, sufficit quaelibet iusta causa; si fit eodem invito, eadem causa requiritur idemque modus procedendi servandus est qui pro amotione ab officio praescribuntur.

§ 3. Translatio ut effectum sortiatur scripto intimanda est.

Placet.

Canon 167

§ 1. Translationis ratione prius officium vacat per possessionem alterius officii canonice habitam, nisi aliud iure cautum aut a competenti auctoritate praescriptum fuerit.

§ 2. Reditus prioris officii translatus percipit, donec alterius possessionem canonice obtinuerit.

Placet.

4. De amotione

Canon 168

Ab officio quis amovetur sive decreto ab auctoritate competenti legitime edito, servatis quidem hoc casu iuribus ex contractu quaesitis, sive ipso iure ad normam can. 170.

Placet.

Canon 169

§ 1. Ab officio quod alicui confertur per se ad vitam, non potest quis amoveri nisi ob causas iure determinatas atque servato procedendi modo eodem iure definito.

§ 2. Eadem norma § 1 valet ut ab officio quod alicui ad tempus determinatum confertur, quis, ante hoc tempus elapsum, amoveri possit.

§ 3. Ab officio quod, secundum iuris praescripta, alicui confertur ad prudentem discretionem auctoritatis competentis, potest quis iusta ex causa, de iudicio eiusdem auctoritatis, amoveri.

§ 4. Decretum amotionis ut effectum sortiatur scripto intimandum est.

Placet.

Canon 170

§ 1. Ipso iure a quolibet officio ecclesiastico amovetur:

- 1) qui a fide catholica aut a communione Ecclesiae publice defecerit;
- 2) qui matrimonium civile tantum, contra iuris canonici praescripta, contraxerit;
- 3) qui professionem religiosam emiserit, nisi de consensu auctoritatis competentis atque Superioris religiosi officium retinere possit;
- 4) qui intra tempus utile, ipso iure aut ab auctoritate competenti statutum, officium sibi collatum adire neglexerit;
- 5) qui officium publice deseruerit;
- 6) qui obligationem residentiae, qua tenetur, violaverit et receptae auctoritatis competentis monitioni, legitimo impedimento non detentus, intra congruum ab auctoritate praefinitum tempus, non paruerit aut eidem non responderit.

§ 2. Ipso iure ab officio clericali amovetur:

- 1) qui statum clericalem amiserit;
- 2) qui militiae saeculari nomen sponte dederit, contra can. ... (de clericis).

§ 3. Amotio de qua in §§ 1 et 2 urgeri tantum valet si de eadem auctoritatis competentis declaratione constet.

Placet, mutato in § 1, 3 verbo « Superioris » cum « Moderatoris ».

Canon 171

Si quis, non quidem ipso iure, sed per decretum auctoritatis competentis ab officio amoveatur quo eiusdem subsistentiae providetur, eadem auctoritas obligatione tenetur curandi ut ipsius substantiae congruo tempore prospiciatur, nisi aliter eidem provisum sit.

Placet.

*5. De privatione**Canon 172*

§ 1. Privatio ab officio, in poenam scilicet delicti, ad normam iuris tantummodo fieri potest.

§ 2. Privatio officium sortitur secundum praescripta canonum de iure poenali.

Placet.

TITULUS VIII

DE TEMPORIS SUPPUTATIONE

Canon 173

Nisi aliud expresse in iure caveatur, tempus supputetur ad normam canonum qui sequuntur.

Placet.

Canon 174

§ 1. Tempus continuum intelligitur quod nullam patitur interrupti-
nem, secus intermissum.

§ 2. Tempus utile intelligitur quod ita ius suum exercenti aut perse-
quenti competit ut ignorantia aut agere non valenti non currat.

Proponente Rev.mo secundo Consultore, post aliquam disceptationem,
omnes convenient ut in § 1 deleantur verba « secus intermissum ».

Placet canon.

Canon 175

§ 1. In iure, dies intelligitur spatium constans 24 horis continuo sup-
putandis, et incipit a media nocte, nisi aliud expresse caveatur; hebdomada

spatium 7 dierum; mensis spatium 30, annus spatium 365 dierum, nisi mensis et annus dicantur sumendi prout sunt in calendario.

§ 2. Prout sunt in calendario semper sumendi sunt mensis et annus, si tempus est continuum.

Placet.

Canon 176

§ 1. Dies a quo non computatur in termino, nisi huius initium coincidat cum initio diei aut aliud expresse in iure caveatur.

§ 2. Nisi contrarium statuatur, dies ad quem computatur in termino, qui, si terminus constet uno vel pluribus mensibus aut annis, una vel pluribus hebdomadibus, finitur expleto ultimo die eiusdem numeri aut, si mensis die eiusdem numeri careat, expleto ultimo die mensis.

Placet.

* * *

Sic explicit labor de canonum revisione deque ordine systematico peragendo Libri I.

Textus canonum in fasciculo, cuius titulus est « Schema Canonum Libri I: Normae generales », Romae 1974, a Coetu « De normis generalibus deque Personis physicis et iuridicis » parato, habetur.

Romae, 17 maii 1974

M. DE NICOLÒ

Adiutor a studiis

